

อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน

1. สถานการณ์ท่องเที่ยวของอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอนในปี 2551

อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมมากในปัจจุบัน มีสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจหลายแห่ง การท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ ได้แก่ กองแลนน้ำตก เช่น น้ำตกหมอบ้าง น้ำตกหมอบ้าง น้ำตกแม่เย็น แคมป์ช้าง อุทยานโป่งน้ำร้อน นั่งช้างชมพระอาทิตย์ขึ้น/ตก ล่องแพ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ สะพานญี่ปุ่น บ้านเวียงเหนือ ชมวัดสำคัญ เช่น วัดน้ำฮู วัดพระธาตุแม่เย็น วัดหลวง วัดป่าขาม แหล่งโบราณคดี การท่องเที่ยวเชิงศาสนา ไหว้พระ ทำบุญ ให้อาหารปลา การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ นวดแผนโบราณ สปา อบสมุนไพร แช่น้ำแร่ การท่องเที่ยวเชิงกีฬา ล่องแก่ง ว่ายน้ำ แอโรบิก จักรยานขั้บรถ off road ฟุตบอล วิ่งมาราธอน การเข้าชมสถานบันเทิงต่าง ๆ ร้านอาหาร บาร์ ผับ เช่น บีบีอบ บาร์ชานนท์ ดึกตอกบาร์ ภูเขา บ้านชานา และถนนคนเดิน

สถานการณ์การท่องเที่ยวใน อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอนในปี 2551 นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย ในไตรมาสที่ 1 และไตรมาสที่ 4 ช่วงเดือนมกราคม เดือนพฤศจิกายน-เดือนธันวาคมมีนักท่องเที่ยวมาก เนื่องจากมีอากาศที่หนาวเย็นและมีทะเลหมอกสวยงามทำให้บรรยากาศของแหล่งท่องเที่ยวก็คึกคักมาก สำหรับช่วงไตรมาสที่ 2 และไตรมาสที่ 3 ช่วง เดือนพฤษภาคม-เดือนสิงหาคม บรรยากาศของแหล่งท่องเที่ยวก็คึกคักปานกลาง เนื่องจากเป็นฤดูฝนนักท่องเที่ยวไม่นิยมเดินทางเพราะอันตรายจากการเดินทางและไม่ใช่ว่าฤดูการท่องเที่ยวของจังหวัด แต่ก็ก็จะเห็นนักท่องเที่ยวต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยวในช่วงนี้อาจเพราะดูไม่วุ่นวายและแลเห็นธรรมชาติได้มากกว่าช่วงฤดูกลางอื่น และเมืองปายเป็นเมืองที่เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมากไม่ว่าจะเป็นชาวไทยหรือชาวต่างชาติเป็นเมืองในฝันของนักท่องเที่ยวเลยทีเดียว

แหล่งช้อปปิ้งและสินค้าที่นักท่องเที่ยวนิยมซื้อหา ได้แก่

แหล่งท่องเที่ยว	สินค้าที่นักท่องเที่ยวชอบซื้อมากที่สุด
ร้านมิตรไทย	เสื้อ กางเกง ไปสการ์ด ของที่ระลึก
ถนนคนเดิน	ของที่ระลึก เครื่องประดับ เช่น สร้อยข้อมือ/เท้า
หมู่บ้านวัดน้ำฮู	เหล้าอาว
อำเภอปาย	ของที่ระลึก เช่น เสื้อ รูปแกะสลักช้าง
ตลาด	อาหารพื้นเมืองไทยใหญ่ ถั่วเน่า ข้าวซอยตัด ถั่วเหลืองคั่ว

2. โครงสร้างทั่วไปของผู้เดินทางเข้าไปท่องเที่ยวในแต่ละจังหวัด

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษามีทั้งสิ้น 1,385 คน แบ่งเป็นคนไทยร้อยละ 63 และชาวต่างประเทศ สัดส่วนร้อยละ 37 โดยส่วนมากจะเป็นนักท่องเที่ยว สัดส่วนนักท่องเที่ยวไทยและต่างชาติเท่ากับ ร้อยละ 98 และ 85 ตามลำดับ

2.1 ภูมิภาค/ถิ่นที่อยู่อาศัย

ภาพรวม คนไทยที่เดินทางมาจังหวัดอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ส่วนใหญ่มาจากกรุงเทพฯ ร้อยละ 50.69 รองลงมาคือ ผู้เดินทางจากภาคเหนือ และภาคกลาง สัดส่วนร้อยละ 19.45 และ 13.50 ตามลำดับ โดยกลุ่มนักท่องเที่ยวจะมีสัดส่วนระหว่างผู้เดินทางจากภาคเหนือใกล้เคียงกับผู้เดินทางจากกรุงเทพฯ ส่วนชาวต่างประเทศส่วนใหญ่มาจากทวีปยุโรป ร้อยละ 47.65 รองลงมา คือ ทวีปเอเชีย ร้อยละ 19.02 และทวีปอเมริกา ร้อยละ 16.86

ตารางที่ 1 ภูมิภาค/ถิ่นที่อยู่อาศัยของนักท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวคนไทยที่มาจังหวัดอำเภอปาย ในปี 2551

จังหวัด	ภูมิภาค	คนไทย			ภูมิภาค	ต่างประเทศ		
		นักท่องเที่ยว	นักท่องเที่ยว	รวม		นักท่องเที่ยว	นักท่องเที่ยว	รวม
อำเภอปาย จังหวัด แม่ฮ่องสอน	1. กรุงเทพฯ	41.18	50.88	50.69	1. ทวีปอเมริกา	12.16	17.66	16.86
	2. ภาคกลาง	-	13.77	13.50	2. ทวีปยุโรป	25.68	51.38	47.65
	3. ภาคตะวันตก	-	1.87	1.83	3. โอเชียเนีย	14.86	10.32	10.98
	4. ภาคตะวันออก	17.65	11.44	11.56	4. ทวีปเอเชีย	36.49	16.06	19.02
	5. ภาคเหนือ	41.18	19.02	19.45	5. ตะวันออกกลาง	10.81	3.90	4.90
	6. ภาคใต้	-	1.98	1.95	6. ทวีปแอฟริกา	-	0.69	0.59
	7. ภาคอีสาน	-	1.05	1.03				
	ยอดรวม (ร้อยละ)	100.00	100.00	100.00	ยอดรวม (ร้อยละ)	100.00	100.00	100.00
	ยอดรวม (คน)	17	857	874	ยอดรวม (คน)	74	437	511

2.2 เพศ อายุ อาชีพ รายได้

คนไทย

กลุ่มตัวอย่างคนไทยประกอบเพศชายและเพศหญิง ในสัดส่วนร้อยละ 53 : 47 ตามลำดับ ร้อยละ 81 จะมีอายุต่ำกว่า 45 ปี และส่วนมากจะอยู่ในช่วงอายุระหว่าง 25-44 ปี เป็นสัดส่วนร้อยละ 66 และกลุ่มตัวอย่างกระจายตัวในหลายอาชีพ โดยส่วนมากจะเป็นเจ้าของกิจการ

(25.86%) แรงงานรับจ้าง (23.23%) ข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ (16.13%) และนักเรียนนักศึกษา (10.62%) กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้มีรายได้กระจายตัวมาก โดยส่วนมากจะมีรายได้ในช่วง 10,000-45,000 บาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 83.41 โดยมีกลุ่มรายได้ระหว่าง 15,001-30,000 บาท ร้อยละ 35.93 และมีไม่มีรายได้ ร้อยละ 25.73

ชาวต่างประเทศ

ชาวต่างประเทศที่มาจังหวัดอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีสัดส่วนเพศชายต่อเพศหญิงร้อยละ 56 : 44 ส่วนมากจะมีอายุน้อยกว่า 45 ปี คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 91 โดยส่วนมากจะกระจุกตัวระหว่างช่วงอายุ 25-44 ปี ร้อยละ 70 กลุ่มตัวอย่างประกอบอาชีพกระจายอยู่ในหลายอาชีพ ได้แก่ เจ้าของกิจการ (38.04%) แรงงานรับจ้าง (18.82%) และนักเรียนนักศึกษา (14.90%) โดยส่วนมากเป็นกลุ่มผู้มีรายได้น้อยต่ำกว่า 10,000 เหรียญสหรัฐอเมริกาต่อปี ร้อยละ 51.96 และมีบางส่วนร้อยละ 20.39 มีรายได้ในช่วงระหว่าง 15,001-19,999 เหรียญดอลลาร์สหรัฐต่อปี

ตารางที่ 2 เพศ อายุ อาชีพของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวและนักทัศนจรคนไทยที่มาอำเภอปาย ในปี 2551

อำเภอปาย จังหวัด แม่ฮ่องสอน	รายการ	คนไทย			ต่างประเทศ		
		นักทัศนจร	นักท่องเที่ยว	รวม	นักทัศนจร	นักท่องเที่ยว	รวม
เพศ	ชาย	64.71	53.09	53.32	71.62	53.67	56.27
	หญิง	35.29	46.91	46.68	28.38	46.33	43.73
	รวม (%)	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
อายุ	15-24 ปี	23.53	15.64	15.79	32.43	18.81	20.78
	25-34 ปี	35.29	33.49	33.52	25.68	43.81	41.18
	35-44 ปี	29.41	32.09	32.04	33.78	28.67	29.41
	45-54 ปี	11.76	14.70	14.65	6.76	5.28	5.49
	55-64 ปี	-	3.27	3.20	1.35	2.98	2.75
	65 ปีขึ้นไป	-	0.82	0.80	-	0.46	0.39
	รวม (%)	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

ตารางที่ 2 เพศ อายุ อาชีพของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวคนไทยที่มาอำเภอปาย ในปี 2551

อำเภอปาย จังหวัด แม่ฮ่องสอน	รายการ	คนไทย			ต่างประเทศ		
		นักท่องเที่ยว	นักท่องเที่ยว	รวม	นักท่องเที่ยว	นักท่องเที่ยว	รวม
อาชีพ	เจ้าของกิจการ	17.65	26.02	25.86	20.27	41.06	38.04
	ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	11.76	16.22	16.13	14.86	8.94	9.80
	พนักงานบริษัท	5.88	8.52	8.47	4.05	6.42	6.08
	แม่บ้าน	-	0.70	0.69	1.35	1.83	1.76
	นักเรียน นักศึกษา	23.53	10.62	10.87	29.73	12.39	14.90
	เกษียณ	-	1.63	1.60	1.35	1.61	1.57
	เกษตรกร	5.88	6.30	6.29	6.76	6.88	6.86
	แรงงานรับจ้าง	35.29	22.99	23.23	20.27	18.58	18.82
	อื่นๆ	-	7.00	6.86	1.35	2.29	2.16
	รวม (%)		100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

ตารางที่ 3 โครงสร้างด้านรายได้ของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวคนไทยที่มาเยือนอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ในปี 2551

จังหวัด	รายได้ (บาทต่อปี)	ชาวไทย			รายได้ (US\$ ต่อปี)	ชาวต่างชาติ		
		นักท่องเที่ยว	นักท่องเที่ยว	Total		นักท่องเที่ยว	นักท่องเที่ยว	Total
อำเภอปาย	ไม่มีรายได้	26.54	23.53	25.73	1.น้อยกว่า 10,000	59.46	50.69	51.96
จังหวัด แม่ฮ่องสอน	น้อยกว่า 10,000	23.53	7.35	7.67	2. 10,000 – 14,999	12.16	9.17	9.61
	10,000-15,000	11.76	20.77	20.59	3. 15,000 – 19,999	16.22	21.10	20.39
	15,001-30,000	41.18	35.82	35.93	4. 20,000 – 39,999	9.46	13.07	12.55
	30,001-45,000	11.76	27.19	26.89	5. 40,000 – 59,999	1.35	1.83	1.76
	45,001-60,000	11.76	5.83	5.95	6. 60,000 – 79,999	1.35	2.52	2.35
	60,000-75,000	0.00	2.45	2.40	7. มากกว่า 80,000	0.00	1.61	1.37
	75,001-90,000	0.00	0.12	0.11				
	มากกว่า 90,000	0.00	0.12	0.11				
	รวม (%)		100.00	100.00	100.00	รวม (%)	100.00	100.00
ยอดรวม (คน)		17	857	874	ยอดรวม (คน)	74	437	511

3. พฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยว/พักผ่อนในแต่ละครั้ง

คนไทย

วัตถุประสงค์หลักของการเดินทางมาจังหวัดอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอนของนักเดินทางชาวไทย คือ การเดินทางเพื่อท่องเที่ยวและพักผ่อน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 68.99 มีบางส่วนที่มาเยี่ยมญาติ/เพื่อน ร้อยละ 12.93 โดยกลุ่มนักท่องเที่ยวจะมีสัดส่วนของการประชุม/อบรม/สัมมนา/ดูงาน หรือติดต่อธุรกิจอยู่บ้าง ส่วนมากของกลุ่มตัวอย่างชาวไทยจะเดินทางมาอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นจังหวัดเดียว สัดส่วนร้อยละ 57.32 แต่มีจำนวนไม่น้อยที่เดินทาง 2 จังหวัดขึ้นไป ส่วนมากของนักเดินทางจะเดินทางมาเยือนอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นครั้งแรก (76.66%) ส่วนมากจะเดินทางเป็นกลุ่มเล็กจำนวนผู้ร่วมทางประมาณ 1-3 คน คิดเป็นร้อยละ 65.83 และมีบางส่วน (10.90%) ที่มีผู้ร่วมทาง 6-10 คน โดยส่วนมากจะเดินทางกับเพื่อนหรือแฟนและครอบครัว และญาติ

ชาวต่างประเทศ

วัตถุประสงค์หลักร้อยละ 68.43 ของนักเดินทางชาวต่างประเทศที่มาจังหวัดอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน คือ เพื่อท่องเที่ยว/พักผ่อน มีบางส่วนที่เดินทางมาเพื่อเยี่ยมญาติ/เพื่อน (13.33%) โดยกลุ่มนักท่องเที่ยวมีสัดส่วนของผู้เดินทางเพื่อประชุม/อบรม/สัมมนา/ดูงาน (18.92%) ส่วนมากของผู้เดินทางจะเดินทางมากกว่า 2 จังหวัดขึ้นไป และเกือบทั้งหมดจะเดินทางมาจังหวัดอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นครั้งแรก (95.88%) และจะเดินทางเป็นกลุ่มเล็กจำนวนผู้ร่วมเดินทาง 1-3 คน ซึ่งส่วนมากจะเดินทางร่วมกับเพื่อนหรือแฟน ครอบครัว และญาติ

ตารางที่ 4 พฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวของนักเดินทางชาวไทยและชาวต่างประเทศ (ร้อยละ)

อำเภอปลายทาง แม่ฮ่องสอน	รายการ	คนไทย			ต่างประเทศ		
		นักท่องเที่ยว	นักท่องเที่ยว	รวม	นักท่องเที่ยว	นักท่องเที่ยว	รวม
วัตถุประสงค์ ของ การท่องเที่ยว	1. ท่องเที่ยว/พักผ่อน	70.59	68.96	68.99	56.76	70.41	68.43
	2. ประชุม/อบรม/สัมมนา/ดูงาน	-	8.05	7.89	18.92	4.59	6.67
	3. ติดต่อธุรกิจ	-	6.65	6.52	2.70	3.67	3.53
	4. ปฏิบัติราชการ/ปฏิบัติงาน	5.88	1.17	1.26	2.70	2.29	2.35
	5. เยี่ยมญาติ/เพื่อน	17.65	12.84	12.93	12.16	13.53	13.33
	6. ชมนิทรรศการ/แสดงสินค้า	-	1.52	1.49	6.76	2.29	2.94
	7. ได้รับรางวัล	-	-	-	-	2.29	1.96
	8. ไหว้พระ ปฏิบัติธรรม	5.88	0.35	0.46	-	0.46	0.39
	9. อื่นๆ	-	0.47	0.46	-	0.46	0.39
	รวม	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
จำนวนจังหวัดที่ ท่องเที่ยว	1 จังหวัด	23.53	57.99	57.32	58.11	35.55	38.82
	2 จังหวัด	52.94	28.47	28.95	5.41	15.37	13.92
	3 จังหวัด	11.76	8.87	8.92	8.11	24.08	21.76
	4 จังหวัด	11.76	2.92	3.09	14.86	15.14	15.10
	5 จังหวัดขึ้นไป	-	1.75	1.72	13.51	9.86	10.39
	รวม	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
จำนวนการเยี่ยม เยือน	จำนวน 1 ครั้ง	64.71	76.90	76.66	95.95	95.87	95.88
	จำนวน 2 ครั้ง	17.65	16.80	16.82	2.70	2.98	2.94
	จำนวน 3 ครั้ง	11.76	3.03	3.20	-	0.46	0.39
	จำนวน 4 ครั้ง	-	1.28	1.26	-	-	-
	จำนวน 5 ครั้งขึ้นไป	5.88	1.98	2.06	1.35	0.69	0.78
	รวม	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
ผู้ร่วมทาง	คนเดียว	47.06	8.98	9.73	22.97	19.50	20.00
	เพื่อนหรือแฟน	29.41	38.16	37.99	32.43	37.16	36.47
	ครอบครัว	5.88	22.99	22.65	27.03	17.66	19.02
	ญาติ	5.88	12.84	12.70	9.46	20.18	18.63
	กลุ่มที่ทำงานร่วมกัน	11.76	16.45	16.36	5.41	3.90	4.12
	อื่น ๆ	-	0.58	0.57	2.70	1.61	1.76
	รวม	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

ตารางที่ 4 พฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวของนักเดินทางชาวไทยและชาวต่างประเทศ (ต่อ)

อำเภอปลายทาง	รายการ	คนไทย			ต่างประเทศ		
		นักท่องเที่ยว	นักท่องเที่ยว	รวม	นักท่องเที่ยว	นักท่องเที่ยว	รวม
จำนวนผู้ร่วมทาง	จำนวน 1 คน	52.94	24.21	24.77	59.46	50.23	51.57
	จำนวน 2 คน	17.65	25.03	24.89	17.57	21.33	20.78
	จำนวน 3 คน	17.65	16.14	16.17	12.16	12.16	12.16
	จำนวน 4 คน	5.88	6.32	6.31	1.35	7.11	6.27
	จำนวน 5 คน	-	11.70	11.47	1.35	2.75	2.55
	จำนวน 6-10 คน	5.88	10.18	10.09	5.41	5.96	5.88
	จำนวนมากกว่า 10 คน	-	6.43	6.31	2.70	0.46	0.78
	รวม	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

4. แรงจูงใจในการเดินทางและแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัด

แรงจูงใจสำคัญที่ดึงดูดให้นักทัศนกรไทยมาอำเภอปลายทาง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้แก่ สถานที่ท่องเที่ยว การมีความปลอดภัย ช่วงเทศกาล โดยปัจจัยเหล่านี้ สามารถดึงดูดนักทัศนกรได้ประมาณร้อยละ 70

นักท่องเที่ยวชาวไทยมีแรงจูงใจสถานที่ท่องเที่ยว ความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ช่วงเทศกาล และเวลาในการเดินทาง ปัจจัยเหล่านี้สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวไทยได้ประมาณร้อยละ 70

สำหรับนักทัศนกรชาวต่างชาติ นั้น แรงจูงใจสำคัญที่มาอำเภอปลายทาง จังหวัดแม่ฮ่องสอน คือ สถานที่ท่องเที่ยว ระยะทางและเวลาในการเดินทาง และการจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยปัจจัยเหล่านี้สามารถดึงดูดนักทัศนกรชาวต่างชาติให้มาเยือนอำเภอปลายทาง จังหวัดแม่ฮ่องสอนได้ร้อยละ 83

สำหรับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ปัจจัยที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ได้แก่ ระยะทางและเวลาในการเดินทาง สถานที่ท่องเที่ยว และช่วงเทศกาล ปัจจัยเหล่านี้ดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างชาติได้มากกว่าร้อยละ 79.14

ตารางที่ 5 แรงจูงใจในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่มาจากจังหวัดอำเภอปาย ในปี 2551

แรงจูงใจของการมาเที่ยว	นักท่องเที่ยว		นักท่องเที่ยว	
	ชาวไทย	ชาวต่างชาติ	ชาวไทย	ชาวต่างชาติ
สถานที่ท่องเที่ยว	23.53	21.33	15.05	15.14
มีความปลอดภัย	29.41	0.00	6.77	0.46
อาหารอร่อย	5.88	0.00	4.43	1.38
ความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	5.88	4.00	16.22	5.05
ช่วงเทศกาล	17.65	9.33	17.50	11.93
การจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว	0.00	10.67	3.27	3.44
สินค้าราคาถูก	0.00	2.67	4.43	8.03
ระยะทาง	5.88	17.33	8.98	22.71
เวลาในการเดินทาง	5.88	33.33	21.24	29.36
อื่นๆ	5.88	1.33	2.10	2.52
รวม	100.00	100.00	100.00	100.00

องเที่ยวของจังหวัดที่นักท่องเที่ยวนิยมไปเที่ยวมากที่สุด 3 อันดับแรกของนักท่องเที่ยวชาวไทย ได้แก่ อุทยานแห่งชาติ น้ำตก/ถ้ำ และ วัด ในขณะที่ นักเดินทางชาวต่างชาติ นิยมเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ อุทยานแห่งชาติ วัด และแหล่งช้อปปิ้ง

ตารางที่ 6 สถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัดที่นักท่องเที่ยวนิยมไปเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยว	กลุ่มตัวอย่าง	
	ชาวไทย	ชาวต่างชาติ
วัด	17.07	20.44
พระราชวัง	-	-
แหล่งบันเทิงนันทนาการ	7.72	10.45
อุทยานแห่งชาติ	36.80	40.07
อุทยานประวัติศาสตร์	-	-
พิพิธภัณฑ์	7.41	5.81
น้ำตก ถ้ำ	19.52	9.76
แหล่งช้อปปิ้ง	11.48	13.47
สวนสัตว์ สวนสนุก	-	-
รวม	100.00	100.00

5. การประเมินคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยวและสถานที่พักผ่อน

5.1 คุณภาพของแหล่งท่องเที่ยว

อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอนจัดว่าเป็นจังหวัดที่มีปัญหาตามแหล่งท่องเที่ยวไม่มากนัก โดยในกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทยพบปัญหาบ้างประปรายที่แหล่งบันเทิงนันทนาการ น้ำตก/ถ้ำ แหล่งช้อปปิ้ง ซึ่งปัญหาส่วนใหญ่จะอยู่ที่มลภาวะ ความสะอาด และสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว สำหรับในกลุ่มนักท่องเที่ยวต่างชาติจะพบปัญหาตามอุทยานแห่งชาติ แหล่งบันเทิงนันทนาการ วัด และแหล่งช้อปปิ้ง ซึ่งเช่นเดียวกันปัญหาส่วนใหญ่จะอยู่ในเรื่องของมลภาวะ ความสะอาด และสิ่งอำนวยความสะดวก

ตารางที่ 7 ปัญหาเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่มาจังหวัดอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอนในปี 2551

แหล่งท่องเที่ยว		ร้อยละของผู้มีปัญหาในแต่ละแหล่งท่องเที่ยว	
		ชาวไทย	ชาวต่างชาติ
อำเภอปาย จังหวัด แม่ฮ่องสอน	วัด	2.78	13.14
	พระราชวัง	0.00	0.00
	แหล่งบันเทิงนันทนาการ	4.92	14.70
	อุทยานแห่งชาติ	2.12	16.92
	อุทยานประวัติศาสตร์	0.00	0.00
	พิพิธภัณฑ์	2.54	2.35
	น้ำตก ถ้ำ	3.86	7.30
	แหล่งช้อปปิ้ง	3.74	8.98
	สวนสัตว์ สวนสนุก	0.00	0.00
	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	874	511

5.2 คุณภาพการให้บริการระบบขนส่งสาธารณะ

คุณภาพการให้บริการระบบขนส่งสาธารณะของอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอนพบปัญหาบ้าง ในเรื่องการใช้บริการรถประจำทาง/ รถสองแถว และรถแท็กซี่/รถสามล้อ โดยในกลุ่มนักท่องเที่ยวต่างชาติจะประสบปัญหาในการใช้บริการรถประจำทาง/รถสองแถว และรถแท็กซี่/รถสามล้อค่อนข้างมาก

ตารางที่ 8 ปัญหาเกี่ยวกับการให้บริการระบบขนส่งสาธารณะของนักเดินทางที่มาอำเภอปาย ปี 2551

ระบบขนส่งสาธารณะ		ร้อยละของผู้มีปัญหาในแต่ละแหล่งท่องเที่ยว	
		ชาวไทย	ชาวต่างชาติ
อำเภอปาย	รถประจำทาง/รถสองแถว	8.24	17.22
จังหวัด	เรือโดยสาร	0.80	3.91
แม่ฮ่องสอน	รถแท็กซี่/รถสามล้อ	1.60	9.39
	รถมอเตอร์ไซด์รับจ้าง	2.06	3.13
	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	874	511

5.3 คุณภาพการให้บริการสถานที่พักของอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ในการประเมินการให้บริการของสถานที่พักแรมในจังหวัดอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ทั้งในด้านของคุณภาพ ความสะอาด และสุขอนามัยอาหารของที่พักแรม พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่มีความพอใจในระดับพอใช้ - ดี ทั้งสามด้านโดยมีสัดส่วนน้อยมาก (น้อยกว่า 1%) ที่เห็นว่ามีคุณภาพในระดับแย่ ที่เห็นว่าคุณภาพของสถานที่พักแรมอยู่ในระดับพอใช้ในแต่ละด้าน ดังนี้ คุณภาพของที่พักแรม (68.21%) ความสะอาดของที่พักแรม (74.97%) และสุขอนามัยของอาหารในสถานที่พักแรม (82.60%)

สำหรับนักเดินทางชาวต่างชาติเช่นกันที่ส่วนมากจะเห็นว่าคุณภาพ และความสะอาด และสุขอนามัยของสถานที่พักแรมอยู่ในระดับพอใช้ - ดี โดยนักเดินทางชาวต่างชาติเห็นว่าคุณภาพของที่พักแรมอยู่ในระดับพอใช้ และดี ในสัดส่วน 46.40% และ 52.36% ตามลำดับ ความสะอาดอยู่ในระดับพอใช้ - ดี สัดส่วน 58.56% และ 38.96% ตามลำดับ แต่สุขอนามัยของอาหารของสถานที่พักแรมถึงแม้ว่าจะเห็นว่าพอใช้ - ดี แต่มีสัดส่วนของนักเดินทางชาวต่างชาติที่เห็นว่าคุณภาพของอาหารของที่พักแรมอยู่ในระดับแย่ มีสัดส่วน 10.42%

ตารางที่ 9 การประเมินคุณภาพการให้บริการสถานที่พักของอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอนในปี 2551

		นักท่องเที่ยว	
		ชาวไทย	ชาวต่างชาติ
คุณภาพของที่พักรวม	แย่มาก	0.25	1.24
	พอใช้	68.21	46.40
	ดี	31.54	52.36
	รวม	100.00	100.00
ความสะอาดของที่พักรวม	แย่มาก	1.00	2.48
	พอใช้	74.97	58.56
	ดี	24.03	38.96
	รวม	100.00	100.00
สุขอนามัยของอาหารของที่พักรวม	แย่มาก	2.25	10.42
	พอใช้	82.60	64.52
	ดี	15.14	25.06
	รวม	100.00	100.00

5.4 ข้อคิดเห็นของนักเดินทางด้านบริการของอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ผลการสำรวจข้อคิดเห็นจากนักวิจัยภาคสนาม ผู้ประกอบการและผู้ให้บริการด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดด้วยแบบสอบถาม พอสรุปประเด็นปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการท่องเที่ยวจังหวัดอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน คือ

- ช่วงเทศกาล ที่พัก/อาหาร/สินค้า มีราคาสูง
- ควรมีป้ายบอกทาง บอกแหล่งท่องเที่ยวให้มากขึ้นและควรตรวจดูให้บอกอย่างถูกต้องทิศทาง
- ความระมัดระวังในการใช้ถนนของผู้ใช้ถนน
- ควรสร้างห้องน้ำระหว่างทางเพิ่มเติม
- ควรรักษาสภาพทางธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่มีอยู่ หากเปลี่ยนแปลงไป จะทำให้ดูไม่สวยงามเหมือนอย่างที่เคยเป็นส่งผลให้นักท่องเที่ยวไม่ประทับใจเหมือนที่เคยมาเที่ยว

- อยากรู้ให้ผู้รับผิดชอบของเมืองปายเตรียมความพร้อมในการรับนักท่องเที่ยวให้มากกว่านี้ เนื่องจากปริมาณนักท่องเที่ยวของปายเพิ่มปริมาณขึ้นเรื่อยๆ ทำให้สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆมีไม่เพียงพอกับนักท่องเที่ยว เช่น น้ำมันตามป้อมน้ำมันหมดไม่เพียงพอกับความต้องการ เป็นต้น

6. โครงสร้างการใช้จ่าย

6.1 ค่าใช้จ่ายของคนไทยที่จัดการเดินทางเอง

นักทัศนจรคนไทยที่จัดการเดินทางเอง ถ้าไม่ค้างคืนจะมีค่าใช้จ่ายในระหว่างท่องเที่ยวที่อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอนเฉลี่ย 2,407.47 บาทต่อคนต่อวัน ค่าใช้จ่ายหลักมี 3 รายการ คือ ค่าพาหนะภายในจังหวัด (45.90%) ค่าอาหารและเครื่องดื่ม (30.40%) และค่าซื้อสินค้าและของที่ระลึก (16.37%)

สำหรับนักท่องเที่ยวที่มีการค้างคืนในอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวันจะอยู่ที่ 2,355.03 บาท ค่าใช้จ่ายหลักได้แก่ ค่าพาหนะเดินทางภายในจังหวัด (36.25%) ค่าที่พัก (18.71%) ค่าอาหารและเครื่องดื่ม (22.34%) และค่าซื้อสินค้าและของที่ระลึก (13.45%)

6.2 ค่าใช้จ่ายของคนไทยที่มาด้วยบริษัทนำเที่ยว

นักท่องเที่ยวที่เดินทางอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอนกับบริษัทนำเที่ยวและมีการพักค้างแรม จะมีค่าใช้จ่ายต่อคนต่อวัน 2,260.05 บาท ค่าใช้จ่ายหลัก ได้แก่ ค่าพาหนะเดินทางในจังหวัด (26.98%) ค่าที่พัก (38.94%) ค่าอาหารและเครื่องดื่ม (15.74%) และค่าซื้อสินค้าและของที่ระลึก (14.44%)

6.3 ค่าใช้จ่ายของชาวต่างประเทศที่จัดการเดินทางเอง

ค่าใช้จ่ายของนักทัศนจรชาวต่างชาติที่จัดการเดินทางเอง เฉลี่ยต่อคนต่อวัน เท่ากับ 4,111.23 บาท รายจ่ายหลัก ได้แก่ ค่าพาหนะภายในจังหวัด (28.03%) ค่าอาหารและเครื่องดื่ม (29.05%) และค่าซื้อสินค้าและของที่ระลึก (24.11%) และค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิง (10.12%)

สำหรับนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่จัดการเดินทางเองที่มีการค้างคืนในอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวันเท่ากับ 2,854.25 บาท ค่าใช้จ่ายหลัก ได้แก่ ค่าพาหนะเดินทางในจังหวัด (18.89%) ค่าที่พัก (30.10%) ค่าอาหารและเครื่องดื่ม (18.27%) และค่าซื้อสินค้าและของที่ระลึก (11.92%)

6.4 ค่าใช้จ่ายของชาวต่างประเทศที่มาอยู่กับทัวร์

นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางมากับทัวร์ จะมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวัน เท่ากับ 2,630.00 บาท โดยมีค่าใช้จ่ายหลัก ได้แก่ ค่าอาหารและเครื่องดื่ม (19.01%) ค่าซื้อสินค้าและของที่ระลึก (12.55%) ค่าพาหนะเดินทางในจังหวัด (15.21%) และ ค่าเสื้อผ้า อุปกรณ์เดินทาง (15.21%)

นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางมากับบริษัทนำเที่ยว มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวัน เท่ากับ 2,122.24 บาท เป็นรายจ่ายหลัก ได้แก่ ค่าพาหนะเดินทางในจังหวัด (28.42%) ค่าที่พัก (24.38%) ค่าอาหารและเครื่องดื่ม (10.64%) และ ค่าซื้อสินค้าและของที่ระลึก (12.46%)

ตารางที่ 10 แสดงค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนของนักท่องเที่ยว นักทัศนาจร จำแนกตามหมวดค่าใช้จ่ายต่างๆ ปี 2551

ค่าใช้จ่ายในอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน	จัดการเดินทางมาเอง(ร้อยละ)				จัดการเดินทางมากับบริษัทนำเที่ยว(ร้อยละ)			
	นักทัศนาจร		นักท่องเที่ยว		นักทัศนาจร		นักท่องเที่ยว	
	ไทย	ต่างประเทศ	ไทย	ต่างประเทศ	ไทย	ต่างประเทศ	ไทย	ต่างประเทศ
1. ค่าเสื้อผ้า อุปกรณ์การเดินทาง	1.22	7.81	4.30	4.40	0.00	15.21	3.33	2.86
2. ค่าพาหนะเดินทางในจังหวัด	45.90	28.03	36.25	18.89	0.00	15.21	26.98	28.42
3. ค่าที่พัก	0.00	0.00	18.71	38.10	0.00	0.00	30.94	24.38
4. ค่าอาหารและเครื่องดื่ม	30.40	29.05	22.34	18.27	0.00	19.01	15.74	10.64
5. ค่าซื้อสินค้าและของที่ระลึก	16.37	24.11	13.45	11.92	0.00	12.55	14.44	12.46
6. ค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิง	4.15	10.12	2.58	6.18	0.00	0.00	2.17	7.04
7. ค่าบริการท่องเที่ยวภายใน จังหวัด	1.95	0.88	1.65	1.52	0.00	0.00	2.80	3.72
8. ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	0.00	0.00	0.73	0.71	0.00	38.02	3.60	10.49
รวม	100.00	100.00	100.00	100.00	0.00	100.00	100.00	100.00
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย/คน/วัน	2,407.47	4,111.23	2,355.03	2,854.25	0.00	2,630.00	2,260.05	2,122.24
ระยะพำนักเฉลี่ย(วัน)			2.90	5.00			3.91	4.95

7. ระยะเวลาในการพำนัก

นักท่องเที่ยวชาวไทยที่จัดการเดินทางเองและค้างคืนในอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน มักจะใช้เวลาพำนักเฉลี่ย 2.90 วันและนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่จัดการเดินทางเอง

และค้างคืนจะใช้เวลาในการพำนักมากกว่านักเดินทางชาวไทย คือ 5.00 วัน ในขณะที่กลุ่มที่เดินทางมาด้วยทัวร์ชาวไทยจะใช้เวลาในการพำนักเท่ากับ 3.91 วัน แต่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางมากับทัวร์จะใช้เวลาพำนักในอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอนนานกว่าเล็กน้อยเท่ากับ 4.95 วัน

8. โอกาสที่จะกลับมาเยือนอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ผู้เดินทางทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการเดินทางมาเยือนอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยมีร้อยละ 95.19 ของนักเดินทางชาวไทย และร้อยละ 85.32 ของชาวต่างชาติที่คาดว่าจะกลับมาเยือนจังหวัดนี้อีกภายใน 3 ปี

จังหวัด	โอกาสที่จะกลับมาเยือนใหม่	
	ชาวไทย	ชาวต่างประเทศ
อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน	95.19	85.32

.....